



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**D. D. Emanuelis Gonzalez Tellez, In Inclyta Salmanticensi
Academia Collegii Majoris Conchensis Alumni, &
antiquioris vespertinæ Sacrorum Canonum Cathedræ
propriarii Interpretis; in Pinciano Sanctæ ...**

Additis Notis uberioribus ab Historia, & Chorographia

Complectens Librum Qvartum

González Téllez, Emanuel

Francofurti Ad Moenum, 1690

Caput X. Urbanus III. (a) Cenomanensi Episcopo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-74533](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-74533)

CAPUT IX.

Idem (a) Januensi Episcopo.

DE illis autem, qui in minore ætate desponsantur, traduntur, & conjunguntur, & processu temporis divortium postulant, minorem allegantes ætatem, aut vim sibi à parentibus factam: hæc inquisitioni tuæ taliter præsentibus litteris respondemus, quod si ita fuerint ætati (b) proximi, quod potuerint copulâ carnali conjungi, minoris ætatis intuitu non debent ab invicem separari, si unus in alium visus fuerit consensisse, cum ætatem videatur supplevisse (c) malitia: sed cujuscumque ætatis sint, se possunt per illam violentiam excusare, nisi post violentiam consensus accedat.

NOTÆ.

1. (a) *Januensi.*] Ita etiam legitur in *i. collect. sub hoc titul. cap. 12.* ubi additur pars capituli tua nos, ut agnoscamus in præsentem referri partem textus in *cap. tua 7. de sponsa duor.* ut jam notarunt Cujac. & Ant. Augustin. in *præsenti*: integra autem Decretalis extat post Concil. Lateran. p. 50. cap. 41. & eam dabimus in *d. cap. tua 7.*

De Januensi, seu Genuensi Ecclesia nonnulli dedi in *cap. cum iter. de electione.*

(b) *Proximi.*] Quis dicatur proximus pubertati, exposui supra in *cap. continebatur 6.*

(c) *Malitia.*] Quia eâ accedente cum habilitate ad copulam, ante pubertatem ritè, & validè contrahitur matrimonium, ut probavi in *cap. 2. hoc titul.* ubi Commentarium hujus textus dedi.

2.

3.

CAPUT X.

Urbanus III. (a) Cenomanensi Episcopo.

ATtestationes super causâ matrimonii, quæ inter H. juvenem, & G. mulierem vertitur, à tua nobis fraternitate transmissas accepimus, & ipsis diligenter inspectis, & plenius intellectis, manifestè nobis innotuit, quod prædictus juvenis (b) nondum XII. annum attigerat, cum præfatam acceperat in uxorem: & licet (c) nifus fuisset, sicut uterque confessus est, ipsam corrumpere, mulier tamen credit se virginem evasisse. Verum antequam ad annum XIV. pervenisset, ex atestationibus ipsum à memorata muliere intelleximus recessisse, quem eadem mulier instanter nunc repetit, & pro viro sibi (d) vindicare contendit. Sed cum vir X. & VII. annos habeat, ipsam recipere contradicit. Unde quia donec nos super causam ipsam consuleres, non duxisti in prolatione sententiæ procedendum, hoc à nobis super tua consultatione habeas responsum, quod si mulier per idoneos testes probare (e) nequiverit, quod post XIV. annum suæ ætatis, vel circa finem XIV. prædictus juvenis consensisset in eam, ab ipso (f) juramento recepto, quod postquam ad legitimam ætatem pervenit, ipsam habere non consentit uxorem, ab impetitione mulieris cum potes, & debes absolvere, & ad alia vota utriusque darelitentiam transeundi.

NOTÆ.

- (a) *Cenomanensi.*] Ita etiam legitur in *i. collect. sub hoc titul. cap. 13.* in cujus notis docet Ant. Augustin. in præsentem referri partem capituli cum in *Apostolica*, sed non rectè, ut jam in eo textu notavi, cum textus hic diversum casum contineat, licet sit ejusdem Pontificis, & eidem Prælato in eo reseribatur. De Cenomanensi Ecclesia egi in *cap. 54. de elect.*
2. (b) *Nondum 12.*] Et ita juxta sacros canones non erat proximus pubertati, *cap. continebatur*, ubi probavi, *hoc titul.*
3. (c) *Nifus.*] qui non sufficit, ut sponsalia transcant in matrimonium, ut probavi in *cap. 3. cap. 15. qui fidem, de sponsal.*
4. (d) *Vindicare.*] Uxorem posse vindicare ma-
D. D. Gonzal. in *Decretal. Tom. IV.*

ritum in judicio, probavi in *capite primo, de ordine cognit.*

(e) *Probare nequiverit.*] Sed quomodo publicatis atestationibus novi testes produci poterant, contra principium textus in *cap. fraternitatis, cap. causam qua, cap. ex tenore, de testibus.* Cujac. in præsentem docet, quod licet super eadem re non admittantur novi testes publicatis atestationibus, tamen super re diversa, ut in præsentem specie contingit, rectè admittuntur novi testes. Sed præterquam quod ex littera textus non constat publicatas jam fuisse atestationes, cum Episcopus Cenomanensis consuluit Romanum Pontificem, etsi jam publicatæ essent, rectè in hoc casu nova productio testium admitti poterat; quia agebatur de matrimonio contrahendo, vel dissolvendo, & tunc novi testes admit-

H 3

admittuntur, etiam publicatis atestationibus, ut probavi in cap. juravit 6. de probationibus.

(f) *Juramento recepto.* Sed quare à reo juramentum exigitur, cum actore non probante, ipse absolvendus sit, cap. 2. de probat. l. qui accusare, C. de edendo, l. si quidem, C. de excepti. & in cap. Christiani 32. q. 5. docetur, probatione cessante, vindictæ rationem conquirere, unde & Cassiodorus 7. variar. ait: *Reus qui dicitur, & probetur.* Apulejus 1. apolog. inquit: *Omnes homines res constituentur, si ei qui nomen cuiuspiam detulerat, nulla sit probandi necessitas, omnis contra facultas percunctandi.* Aliqui existimant in causis matrimonialibus specialiter in supplementum probationis juramentum deferri: ita docuerunt Fulchus lit. T. conclus. 540. num. 48. Camillus Borell. in summa decis. p. 1. tit. 54. num. 45. plures per Farinacium in fragm. crim. p. 2. lit. l. n. 1243. Alii rectius contrarium docent, videlicet nul-

lam specialitatem, quoad hanc partem dari inter causas matrimoniales, & cæteras. Ita Azor, Hostiensis & Mozius, laudati à Barbosa in select. ad texum in cap. vidua, de regul. num. 3. Alii discrimen constituunt inter causam, in quo petens juramentum suppletorium, pro matrimonio agit; & inter eum, in quo contra matrimonium actionem intendit. Primo casu locum esse juramento suppletorio, secundo verò casu juramentum deferri non posse. Ita Seraphinus, Aufrerius, & alii laudati à Barbosa ubi supra, num. 1. tandem ipse Barbosa ex aliis distinctionem affert inter eum casum, in quo ultra semiplenam probationem adsunt aliæ præsumptiones, & inter eum, in quo tantum semiplena probatio adest. Primo casu locum esse juramento suppletorio, secundo verò juramentum deferri non posse. Sed his omnibus distinctionibus omissis veram hujus difficultatis solutionem adduxi in d. c. 2. de probat.

CAPUT XI.

Idem (a) Pisano Episcopo.

EX litteris tuæ fraternitatis accepimus, quod cum puella quædam A. nomine jam ad annum 12. pervenisset, jurata fuit & desponsata cuidam puero, qui erat in anno nono, vel decimo & dimidio: tempore procedente, de voluntate matris & fratrum potius, quam de sua, sicut asserit, ad domum patris prædicti pueri est ducta, ubi nolens & invita, sicut ab ore ipsius te audisse proponis, & tam per suasionibus, quam minis parentum impulsâ moram per annum, & amplius habuit, & tandem inde recessit, & ad domum propriam est regressâ. Commonita verò à matre sua, & à te postmodum, sicut asseris, ad eum redire, penitus contradicit, asserens quod nunquam voluit, nec vult eum in virum habere, sed nubendi alii postulat facultatem. Unde quia super hoc quid agendum sit, à nobis tua fraternitas requisivit, cum jam dictus puer, sicut tuæ litteræ continebant, nondum ad XIII. annum ætatis suæ pervenerit, nec unquam ad eam puellam carnaliter accessum habuerit: d. t. presentibus litteris respondemus, quod si memorata puella per te ad hoc studiosè commonita, ut donec idem puer compleat decimumquartum annum suæ ætatis, expectet, ad commonitionem tuam non duxerit expectandum, ei secundum ea quæ proposita sunt, accipiendi alium virum in maritum, auctoritate nostra dare potes libertatem. Dat. Veron.

NOTÆ.

1. (a) *Pisano.* Ita etiam legitur in 1. collect. sub hoc titul. cap. 14. Id est Ubaldo Lanfranco, qui cum esset nobilis Pisanus, patriæ suæ Archiepiscopalem sedem obtinuit ex anno 1176. usque ad annum 1198. ut refert Ughellius tom. 3. Italia, fol. 478. De Metropoli Pisana nonnulla dixi in cap. 8. de temp. ordin.

COMMENTARIUM.

2. **I**n præsentibus textibus agitur de puella proxima pubertati, scilicet annum duodecimum agente, juxta adducta supra in cap. continebatur; quæ desponsata fuit impuberi habenti tantum no-

vem, vel decem annos, & cum traducta esset in domum sponsi ex consensu parentum, post majorem libertatem rediit in domum propriam; unde quærebatur; an cogenda esset expectare, ut sponsus ad nubitem ætatem perveniret? Et respondit Alexander, monendam esse eam ab Episcopo, ut expectet sponsi ætatem, quæ sponsus liquidò possit exprimere animi sui sententiam; non tamen ad id esse præcisè cogendam, quia rata non fuerunt sponsalia cum impubere contracta, nondum proximo pubertati; & quia ipsa quoque asseruit, se nunquam in eum consensisset & ita cum sponsalia ex defectu voluntatis ipsius nulla essent, non cogebatur pubes expectare impuberem, ut probavi supra in cap. de illis, ubi textum hunc exposui.

CAP.